

Intervenció de Josep Bayerri Raga en l'acte en que li fou lliurat el Premi d'Honor de la Comunicació 2013 celebrat a l'Ateneu Igualadí d'Igualada el divendres 28 de juny de 2013

Bona tarda,

Em permetran llegir la meva intervenció. Quan improviso m'equivoco i quan ho escric també però no tant.

A la manifestació del passat primer de maig a Tortosa hi havia una pancarta portada per mig centenar de periodistes de les Terres de l'Ebre que deia: "Sense periodisme no hi ha democràcia". Eren, són, joves, de poc més de trenta anys, que han estudiat una carrera brillant i il·lusionada i que havien començat a exercir una professió engrescadora i vocacional; avui es troben amb hipoteques i despeses a les que fer front conseqüència d'unes perspectives que es presentaven afalagadores. La majoria amb fills. Durant el darrer any s'han trobat sense feina i sense horitzons. Mes o menys com tants de joves; amb l'agreujant, però, de la sensació de fracàs per no haver assolit unes fites professionals que esperaven amb il·lusió.

És conegut l'axioma que no és bo que els periodistes siguin protagonistes però aquesta vegada és necessari. A la demarcació del Col·legi de Periodistes de Tortosa hi ha 40 inscrits; a més hi ha una xifra semblant de joves, titulats o no, que es dediquen, o es dedicaven, a tasques de la comunicació i que ni tant sols disposen de recursos per incorporar-se al Col·legi. Doncs bé, d'aquest prop del centenar només hi ha sis que estan en nòmina, sigui d'un mitja informatiu o d'un gabinet de comunicació; una dotzena més treballen com autònoms a tant la peça. La resta: res, o treballar en ocupacions precàries allunyades de la seva vocació i la seva passió que es el periodisme o, el que és més greu, senzillament estan a l'atur.

Sis sobre cent. Es un percentatge dramàtic. Perilla el periodisme, certament i si atenem al contingut de la pancarta, perilla la democràcia.

Aquesta situació de precarietat comporta un fet afegit. Els periodistes, com tota persona, han de viure i, de vegades, viure vol dir rebre uns recursos econòmics, i per rebre un sou, de vegades cal sotmetre's als dictats del poder polític o social que és qui els dóna treball. "Això no es convenient", "Això no toca", "No sigueu conflictius", "No mosseguis la mà de qui et dona menjar", són recomanacions que han d'escoltar. L'apel·lació a la prudència és la coacció més freqüent. Sense periodisme no hi ha democràcia, però no es menys cert que sense llibertat no hi ha veritable periodisme.

Exercir el periodisme al món de comarques, o la perifèria com jo prefereixo dir, a més de la precarietat per la situació econòmica comporta un plus d'autocensura. Sovint els polítics són amics, parents, persones amb les que es comparteix la quotidianitat i això fa que sigui difícil criticar lliurement les seves actituds o els seus comportament. Altres vegades la pervivència d'un setmanari o una emissora depèn de la publicitat institucional o la subvenció de l'ajuntament, el consell comarcal o la diputació. En aquestes circumstàncies la llibertat de crítica pot arribar a esdevenir una fal·làcia que no passi d'una declaració formal de bona voluntat. Fer periodisme al setmanari de la comarca o a la revista local és més dur que treballar a "La Vanguardia" o "El Periódico".

Avui em toca recollir un premi, per cert que vull agrair de tot cor al jurat que me l'ha atorgat. Però he de confessar que tinc una certa vergonya de participar en aquesta mena de jocs florals quan tantes companyes i companys estan ara necessitats d'una oportunitat per poder viuré d'allò que varen escollir: el periodisme.

Arran aquest premi, la setmana passada em varen fer una entrevista on vaig recordar el mig segle de vida professional. Vaig afirmar que molts de la meva generació ens vàrem fer periodistes per a lluitar per la llibertat en una situació de repressió. Jo, als gairebé setanta anys puc dir que ho he fet. Que vaig poder fer-ho malgrat la dictadura, la por, la policia, els regidors franquistes violents, les coaccions, la marginació, i més circumstàncies adverses. Ara recullo el premi en nom de tants joves periodistes, especialment els meus companys que portaven la pancarta a Tortosa, que tenen dificultats per poder defensar la llibertat en una situació que es diu democràtica i uns polítics que es manifesten defensors de la llibertat però que no dubten en castigar la més mínima crítica.

Sense periodisme no hi ha democràcia però sense llibertat no hi ha periodisme i l'anima de la llibertat es la veritat. No ho oblideu,

Companyes i companys. No defalliu. Ah, no me'n oblideu: ens trobarem demà al Camp Nou. Defensarem junts la nostra llibertat com a poble.